ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI

LAUSUNTO

16.10.2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: HE 86/2018 vp / Asiantuntijapyyntö

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto dokumenttiin: ”Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi”.

Asiantuntijapyynnössä keskitytään kahteen eri teemaan eli katsastustoiminnan sääntelyyn kokonaisuudessaan sekä taksamittarisääntelyyn.

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ajoneuvojen katsastustoimintaa koskeva lainsäädäntö

Ajoneuvoteollisuus on kokonaisuudessaan huomattavan teknologisen muutoksen keskellä ja on hyvä, että myös katsastuslainsäädäntöä päivitetään vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä. Jatkossa on hyvä pohtia myös katsastuksen tulevaa kehitystä. Uudet ajoneuvot kykenevät jo nykyään havaitsemaan suuren osan vioista itse. Kaikkia turvallisuuteen liittyviä osia ei voida vielä lähitulevaisuudessakaan tarkistaa automaattisesti, mutta suuri osa turvallisuuden kannalta keskeisimmistä osista voidaan. Esimerkiksi valojen ja jarrupalojen kuntoa ja renkaiden kulumista voitaisiin seurata automaattisesti. Tällaiseen järjestelmään voitaisiin liittää ”etämonitorointi”, jolloin esim. poliisilta voisi lähteä korjauskehotus katsastusten välilläkin tai liikenteestä voitaisiin ”poimia” liikenneturvallisuudelle vaaralliset ajoneuvot. Keskipitkällä aikavälillä nykyisenlainen katsastus voikin korvautua osittain elektroniikalla ja etävalvonnalla, joka seuraa auton keskeisimpien osien kuntoa.

Nyt kyseessä olevaan hallituksen esitykseen, joka koskee pääasiassa katsastustoiminnan toimilupasääntelyä, koulutusta ja valvontaa, ITS Finlandilla ei ole lausuttavaa.

Taksamittarisääntely

Ajoneuvolain, mittauslaitelain ja markkinavalvontalain muutosta koskevat lakiehdotukset lisättiin hallituksen esitykseen lausuntokierroksen ja lainsäädännön arviointineuvoston käsittelyn jälkeen. Kyseessä on teknisluontoinen muutos, jolla pyritään selkiyttämään säädöstekstiä siten, että sitä tulkittaisiin lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Eli kyseessä on käytännössä jo hyväksytyn lainsäädännön selvennös, ei varsinainen uusi lainsäädäntö.

Taksamittarisääntelyn nykytilan arvioinnissa todetaan, että ”Taksamittarivaatimuksen yhteiskunnallisena tavoitteena voidaan pitää kuluttajien aseman turvaamista, työnantajan ja työntekijän etujen huomioimista sekä verojen maksuun ja kantamiseen liittyviä asioita.” Lisäksi nykytilan arvioinnissa todetaan, että ”Sääntelyllä pyritään varmistamaan, että taksimatkustaja voi luottaa mittaustuloksen perusteella muodostuvan hinnan oikeellisuuteen.”.

Eli nykytila-arvioinnin perusteella järjestelmälle asetettavien vaatimusten kärjessä lainsäätäjän näkökulmasta ovat luotettavuus, luotettavuus ja luotettavuus. Luotettavuus kuluttajalle, luotettavuus työnantajalle ja työntekijälle sekä luotettavuus yhteiskunnallisten velvoitteiden osalta.

Tähän luotettavuuden korostamiseen on helppo yhtyä. Mittalaitedirektiivissä luotettavuus tarkoittaa ennen kaikkea mittaustuloksen luotettavuutta, mutta kansallisessa tulkinnassa luotettavuudella on laajempi merkitys, eli tavoitellaan erityisesti koko järjestelmän luotettavuutta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa, että lainsäätäjän tahtotila teknologianeutraalista sääntelystä ja uusien digitaalisten sovellusten hyödyntämisen mahdollistamisesta taksipalvelujen hinnoittelussa toteutuu tarkoituksenmukaisella tavalla eli uudet digitaaliset palvelut mahdollistaen.

Sääntelyn selkiyttämiseksi ehdotetaan, että mittauslaitedirektiivissä tarkoitettu mittaustehtävä ja sen myötä taksamittarivaatimus rajataan koskemaan selkeästi vain sellaisia kuljetuksia, joissa matkustajan on vaikea arvioida matkan hintaa ennen matkan alkamista, ja jolloin on ehdottoman tärkeää, että matkustaja voi luottaa mittauslaitteen tuottamaan hintalaskelmaan. Tällöin taksamittaria ei tarvitsisi käyttää sellaisissa kuljetuksissa, joissa matka tilataan ja maksetaan teknisen käyttöyhteyden, kuten mobiilisovelluksen avulla. Sen sijaan niin sanotussa katutaksiliikenteessä, eli kadulta tai taksiasemilta otettavissa kuljetuksissa, olisi käytettävä yksinomaan taksamittaria.

Perusteluissa todetaan myös, että taksimatkan tilaaminen etukäteen esimerkiksi mobiilisovelluksen kautta antaa asiakkaalle mahdollisuuden vertailla paremmin hintoja sekä ajoreittejä ja muita hinnan määräytymisen perusteita.

Lausunto

Erilaiset mobiilisovellukset ja taksamittari eivät ole toisiaan poissulkevia vaan niitä tullaan käyttämään rinnakkain, ja tulemme todennäköisesti näkemään, että mobiilisovelluksia tullaan integroimaan osaksi taksamittaria. Suurella todennäköisyydellä enemmistössä takseista tulee olemaan taksamittarit myös jatkossa, sillä yhteiskunnan kilpailuttamissa kuljetuksissa taksamittarit tulevat säilymään edelleen ja niiden osuus taksien liikevaihdosta on hyvin merkittävä. Samoin em. katutaksiliikenne edellyttää edelleen taksamittarin käyttöä eli todennäköisesti iso osa taksiyrittäjistä haluaa ajaa myös näitä kyytejä jatkossakin.

Taksamittarisääntelyä uudistettaessa yhtenä ajatuksena on myös ollut madaltaa markkinoille tulon kynnystä, joka sekin on kannatettava tavoite. Tosin tuon tavoitteen osalta nykyiset toimijat ovat korostaneet, ettei noin 100 € kuukaudessa kustantava taksamittari voi olla alalle tulon este sillä se tarkoittaa noin 1 %:n osuutta liikevaihdosta. Eli uusi toimija ei saa hirveän isoa hintakilpailuetua taksamittarista luopuessaan, sillä jokin järjestelmä (joka on lain mukaan yhtä luotettava kuin taksamittarikin) hänellä pitää olla joka tapauksessa. Lisäksi on erittäin tärkeää, että tuo uusi järjestelmä on verottajan suuntaan yhtä luotettava kuin nykyinen taksamittari eikä kannusta hintakilpailuedun tavoitteluun verottajan kustannuksella.

Taksamittarisääntelyssä samoin kuin laajemmin koko liikennepalvelulaissa on korostettu teknologianeutraaliutta. Tämä on periaatteessa hyvä tavoite, sillä teknologian kehitys on ollut yksi keskeisiä tekijöitä uusien erilaisten liiketoimintamallien syntymisessä myös liikennealalle. Samoin kuluttajat ovat selvästi omaksuneet uudet mobiilisovelluksiin perustuvat palvelut ja pitävät niitä pääsääntöisesti hyvinä ja hyödyllisinä.

ITS Finland ry
Bulevardi 7
00120 HELSINKI

LAUSUNTO

16.10.2018

Teknologiariippumattomuuden tavoitteen rinnalla lainsäätäjä korostaa luotettavuuden näkökulmaa, jota ei mielestämme voi ylikorostaa. Teknologiariippumattomuus ei saa vaarantaa luotettavuutta. Ei kuluttajan, työntekijän, työnantajan eikä yhteiskunnan näkökulmasta. Ja näistä vielä erityisesti on korostettava kuluttajan eli liikkumispalvelujen asiakkaiden näkökulmaa.

Liikennepalvelulain uudistamisen keskiössä ovat olleet uudet liikkumispalvelut kokonaisuutena, ja taksi on yksi tärkeä lenkki osana liikkumispalveluja. Myös liikkumispalveluissa luotettavuutta pidetään yhtenä tärkeimmistä ominaisuuksista. Yleensä liikkumispalvelujen matkaketjut koostuvat useista erillisistä matkoista ja kokonaisuus on yhtä luotettava kuin sen heikoin lenkki.

Liikkumispalvelut ovat isossa roolissa myös hallituksen energia- ja ilmastostrategiassa, jossa odotuksena on, että liikkumispalvelujen avulla voidaan vähentää yksityisautoilun osuutta päivittäisessä liikkumisessa ja siten päästä lähemmäksi erittäin kunnianhimoisia liikenteen päästötavoitteita. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että samalla kun liikkumispalvelujen piiriin pyritään saamaan uusia asiakkaita mm. innovatiivisten teknologioiden avulla, tuo luotettavuus liikkumispalveluihin säilyy tai jopa paranee.

Eli kiteytettynä lainsäätäjän tavoite teknologiariippumattomuudesta ja uusien innovatiivisten mobiilipalvelujen saamisesta kuluttajien ulottuville on kannatettava, mutta samalla on varmistettava, että uudistuksessa ei synny sellaisia ”aukkoja”, jotka voivat vaarantaa liikkumispalvelujen luotettavuuden erityisesti kuluttajan näkökulmasta.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja
ITS Finland ry